
KREATIVITET- TIL AT FREMME RECOVERY

Charlotte Tigermund Lindhardtzen 2026

RECOVERY

- C – Forbundethed (Connectedness) - hører til
  - H – Håb – drømme og optimisme for fremtiden
  - I – Identitet – selvbillede, selvværd, roller
  - M – Mening – meningsfuldt liv og tid
  - E – Empowerment – handlekraft, kontrol, selvtillid, taleret og taletid
-

VI ER FØDT TIL AT LÆRE
MED HÆNDERNE

Kreativitet kan være
vejen til både den
kliniske og personlige
recovery

EKSEMPLER PÅ CRAFT

Strikke

Binde fluer

Snitte skeer

Bage

Lugning - når det ikke er sur pligt

Broder

Hækle

Pileflet

Småreparationer og up-cycle

Smøre bremsen op

Vedligeholde/istandsætte cykler

Modeltog

Lego-byggeri

Knipling

Tegne mandorla

Male

Modelfly

Væve

Billedvæve

Bygge fuglehuse

Bi-opdræt

Decoupage

Sy

Patchwork

Stoftryk, farvning og batik

Podning af frugtræer

Linoleumstryk

Dekorationer/blomsterbinding

Keramik

Glaspusteri/slumpet glas

Smede knive

Trædrejning

Skulptur

Betonstøbning

Bolchekogning

Bogbinding

Origami

Fotokunst

Mosaik

Doodle

Læderarbejde

Smykkemageri

Perleplader

Metalsløjde

Dragebygning

Fluefiskeri

Bonsai

Lysstøbning

Fimo-ler

Lav- Høj struktur

Har indflydelse på virkningen af craft

Kreativ aktivitet

Lav struktur

Løst struktureret

Uden opskrift

F.eks: Frit maleri

Rekreativ aktivitet

Høj struktur

Meget struktureret/

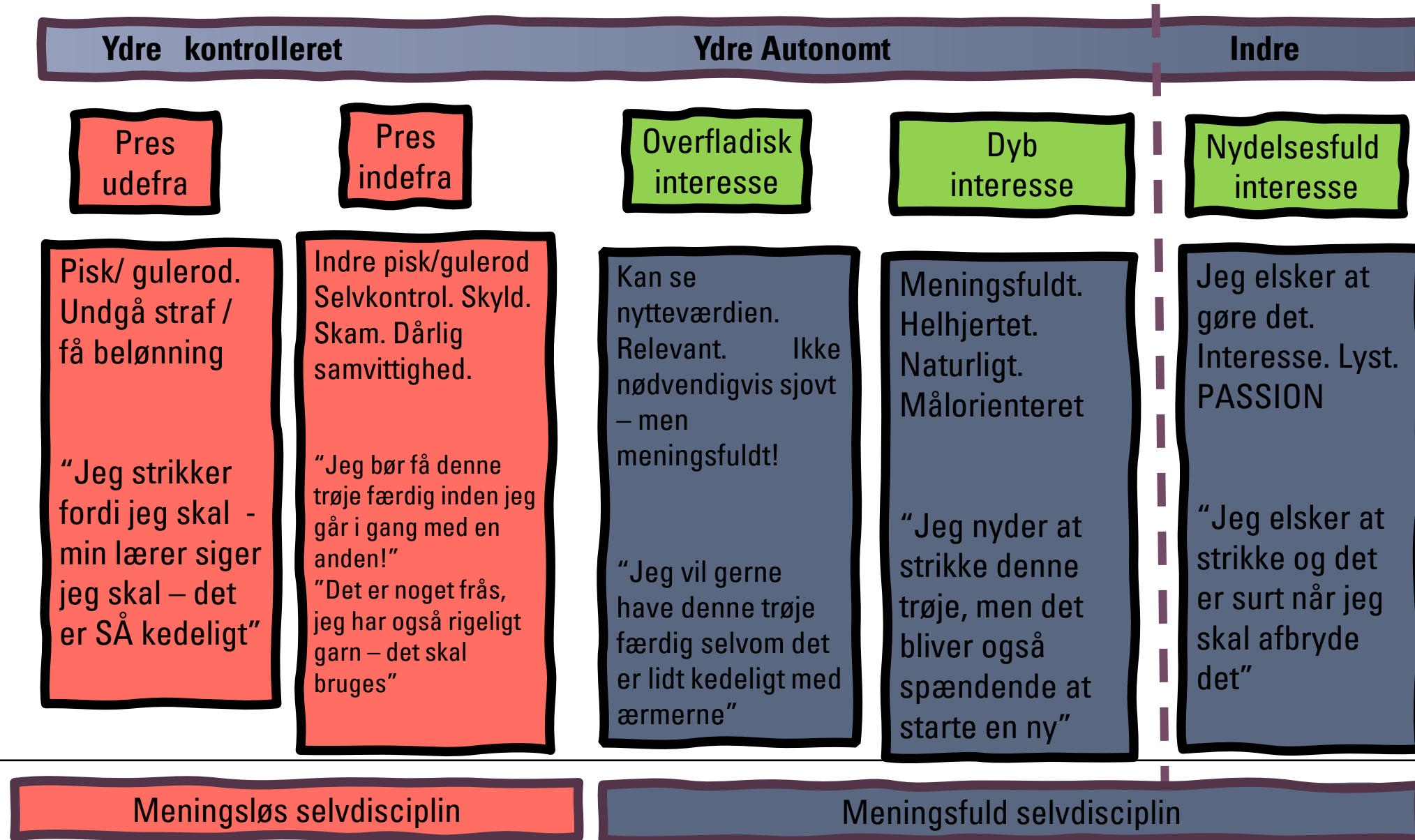
Efter opskrift

F.eks: enkel strik

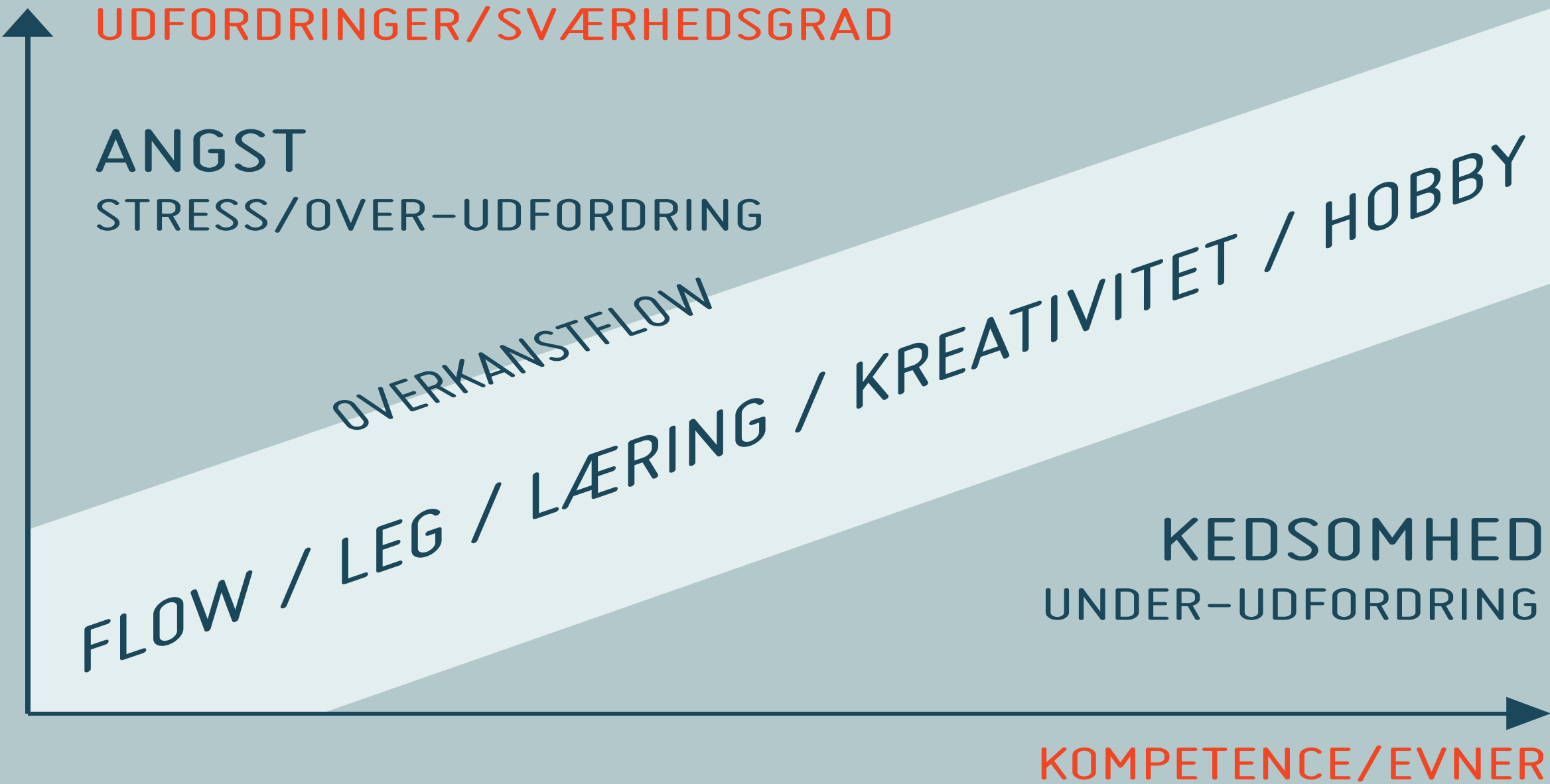

Motivation – det som får mig til at gøre noget

FLOW

Kilde: Csikszentmihalyi, 1991; Knoop, 2012

HVORNÅR OPLEVES LIVET OPTIMALT?

Flow er en særlig mental/ kropslig tilstand, der kan opstå, når vi i en tilpas udfordrende situation, får "beslaglagt" bevidstheden, og dermed glemmer os selv og mister tidsfornemmelsen.

Flow indebærer oplevelse af at:

- 1. Det er **indre motiveret** / bærer lønnen i sig selv – og **giver lyst til at lære og skabe mere.****
- 2. Det er **ekstremt lærerigt**, fordi ens forudsætninger bringes optimalt i spil, samtidig med at man er fuldstændig koncentreret om substansen.**
- 3. Det er **kreativt**, fordi man hele tiden laver småfejl, som man er nødt til at lære af og improvisere sig videre fra.**
- 4. Negative **tanker forsvinder**, da man er fuldstændig fokuseret på aktiviteten.**

DEPRESSION

STRESS

URO

ANGST

MENINGS-
LØSHED

FLOW

Meningsfuld selvforglemmelse

KAPACITET

Øget neuroplasticitet og kognitiv formåen

RO

Kontrol over opmærksomheden

POSITIVE EMOTIONER

Glæde, optimisme, håb, inspiration og interesse

PRÆSTATION

Oplevelsen af at frembringe noget meningsfuldt

Parasympatiske nerver

"Rest & Digest"

Autonome nervesystem

Sympatiske nerver

"Fight or Flight"

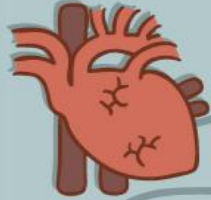
Sammentrækker pupiller

Stimulerer spyt

Sænker hjerterefrekvens

Sammentrækker
bronkiemuskler

Stimulerer mavesækkens
aktivitet

Hæmmer udskillelsen af
glukose, stimulerer
galdeblæren

Stimulerer tarm-
aktivitet. Afslapning
af ringmuskel

kranie
nerver

Cervikal
nerv

Thorax
nerv

Lumbar
nerv

Udvider pupiller

Hæmmer spyt

Øger hjerterefrekvens

Afslapning
bronkiemusklerne

Hæmmer mave-
sækkens aktivitet

Øger udskillelsen af glukose,
hæmmer galdeblæren

Udskiller Adrenalin og Nor-
adrenalin fra binyremarven

Hæmmer tarmaktivitet.
Sammentrækning af
ringmuskel

HVORFOR ER DET SVÆRT AT SLAPPE AF, NÅR VI LAVER INGENTING!

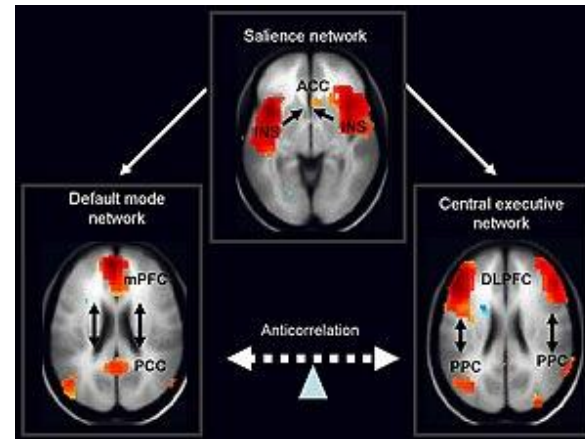
Default Mode Network (DMN)

Aktivt når:

- Vi 'hviler' - det er vores selvbevidsthedsnetværk eller 'sociale hjerne':
- Vi overvejer vores fortid og fremtid
- Vi overvejer vores sociale relationer, vores status og bekymringer.

Dette kan øge vores angstniveauer.

DMN er aktivt når vi "sidder og laver ingenting"
(eller primært får input indefra)

Central Executive Network (CEN)

Aktivt når:

- Fokuseret på en aktivitet,
- Komplex problemløsning
- Færdighedskrævende aktiviteter

Manuelle færdigheder kræver omfattende **CEN**-aktivitet.

VIDENSKABELIGE SUNDHEDSFREMMENDE EFFEKTER VED CRAFT:

1. **Reducerer stress** og sænker blodtrykket
2. **Reducerer depression og angst**
3. **Lindrer psykiske sygdomme** som ex. anoreksi og skizofreni samt afhængighed
4. **Bremser begyndelsen af demens** – use it ore loos it
5. **Fjerner fokus på kronisk smerte** og kræftsygdomme.
6. **Øger velvære, trivsel** og livsglæden. Øger følelsen af at være nyttig og præstere noget værdifuldt for andre.
7. Stimulerer **neuroplastisiteten**
8. **Styrker muskulær bevægelighed**
9. **Reducerer ensomhed** og social isolation

Hvorfor falder vi til ro når vi laver craft?

Hvad kan man lave samtidig med craft?

Hvis vi er fuldt engageret i en aktivitet bruger vi hele vores opmærksomhed – **Flow aktivitet**

Hvis vi bruger *hænderne*, mens vi *lytter* sættes default mode network ud af spil. Oplevelsen er afslapning og koncentration - **Koblet aktivitet**.

Hvis vi bliver påvirket via andre sanser (støj, musik, blæst, fuglefløjt osv) kræver det også opmærksomhed (selvom vi ikke lægger mærke til det kræver det bit)

Når vi KUN lytter bruger vi ca 50% opmærksomhed

Når vi ikke får *stimuli* falder hjernen ind i **default mode network (DMN)** – vi tænker på fremtids- eller fortids bekymringer

---

Vi har 120 bit/sek. opmærksomhed, at gøre godt med

VIDENSKABELIGE SUNDHEDSFREMMENDE EFFEKTER VED CRAFT:

---

1. **Reducerer stress** og sænker blodtrykket
2. **Reducerer depression og angst**
3. **Lindrer psykiske sygdomme** som ex. anoreksi og skizofreni samt afhængighed
4. **Bremser begyndelsen af demens**
5. **Fjerner fokus på kronisk smerte** og kræftsygdomme.
6. **Øger velvære, trivsel** og livsglæden. Øger følelsen af at være nyttig og præstere noget værdifuldt for andre.
7. Stimulerer **neuroplastisiteten**
8. **Styrker muskulær bevægelighed**
9. **Reducerer ensomhed** og social isolation

DET VIDENSKABELIGE ARGUMENT FOR AT CRAFT HAR EN SUNDHEDSFREMMENDE VIRKNING:

Craft fremmer:

Trivsel: gennem tilfredsstillelse af de tre grundlæggende behov for kompetence, samhørighed og autonomi

Positive emotioner: som glæde, tilfredshed, interesse, inspiration gennem arbejde med aktiviteter som er indre motiveret samt passionsbåret. Desuden opnås glæde gennem oplevelsen af at mestre, fuldføre og tanke på andre mennesker som skal bære værket.

Flow: der opnås ved attraktive mål samt tilpas balance mellem udfordringer og færdigheder som bevirker opslugthed og meningsfuld selvforglemmelse.

Kontrol over opmærksomheden: som giver RO, fokus på nuet og evne til at håndtere negative emotioner. Klipper DMN. Får kroppen og tankerne i nutid

Oplevelsen af mening: via vores præstationer og mestringsoplevelser

Kompleks problemløsningsevne: som gør det muligt at løse livets store og små udfordringer i små overskuelige skridt som øger foretagsomheden.

Kognitiv kapacitet: Ved indlæring af nye taktik og kognitive svære ting som stimulerer hjernen og beskytter mod nedbrydning af hjerneceller.

TJEKLISTE SUNDHEDSFREMMENDE CRAFT

KENDETEGN	FORMÅL
Gradueringsmuligheder	Stimulere til flow
Match mellem udfordring og kompetence	Stimulere til flow
Repetitive bevægelser	Stimulere afslapningsrespons, kontrol over opmærksomhed, ro
Low-entry skills	Styrke kompetence , self-efficacy
Valgmuligheder	Styrke autonomi
Fuldførelse	Stimulere præstationsbehov , positive emotioner
Høj grad af selvstændighed	Stimulere præstationsbehov , self-efficacy, flow
Meningsfuldhed, social værdi	Styrke samhørighed

HVORFOR LAGER VI CRAFT? -AT FINDE VORES PASSION OG HVORFOR DET ER VIGTIGT AT HAVE EN...

- Hvad laver I når slapper bedst af?
- Hvad *elsker* I at lave?
- Hvad har I altid lavet for at genoplade?

TAK

Tak til PsykInfo for at invitere mig med til arrangementet i aften.

Tak til Mathilde og Kenneth.

Tak til alle jer der er mødt op.

Tak til Anne Kirketerp for at udbrede kendskabet til Craft-psykolog samt at give tilladelse til at anvende slides fra Craft-psykologi uddannelsen.

